

KOMMUNIKÁCIÓ ÉS PRAGMATIKA (MTN 1030)

1. handout: Kontextus, deixis.

Kötelező irodalom, a példák fő forrása:

Tátrai Szilárd 2010. Áttekintés a deixisről (funkcionális kognitív kiindulópontból). Magyar Nyelvőr 134: 211–233.

<http://www.c3.hu/~nyelvor/period/1342/134206.pdf>

Tátrai Szilárd: A kontextus fogalmáról. Magyar Nyelvőr 128 (2004): 479–494.

<http://nyelvor.c3.hu/period/1284/128410.pdf>

Kontextus

- 1) Jó reggelt, professzor úr!
- 2) Jó reggelt, mókuskám!
- 3) Nem mondom, szép jószág.
- 4) Magyarország már régóta nem határos Lengyelországgal.
- 5) Magyarország világbajnok!
- 6) – Tegye le a fegyvert! – kiáltott a nyomozó a férfin.
- 7) Istenem, bárcsak már otthon lennék!
- 8) Az igazgató úr fogadja.
- 9) Kisfiam, nem kellene már ezt az ablakot megpucolni?
- 10) Professzor asszony!/ Tanárnő!/Éva!
- 11) Tisztelt Hallgató!/Kedves Hallgató!/Kedves Kornél!
- 12) Tisztelt tanárnő!/Kedves Tanárnő!/Kedves Éva!/Tisztelt Tóth Éva!
- 13) A tanár úr/Docens úr/Professzor úr már elolvasta a házi dolgozatomat?/El tetszett már olvasni a dolgozatomat?
- 14) Azt hiszem, meg kellene fontolnod a témaváltoztatást.
- 15) A király meghalt. Aztán a királynő halt meg bánatában.
- 16) Egy szép, napos délelőtt Peti elindult az iskola felé.
- 17) A táskájában ott voltak a 8. osztályosok kijavított dolgozatai.
- 18) A felesége megkérte, hogy ugorjon be velük, mielőtt bemenne a munkahelyére.

Deixis

- 1) Most eljössz innen!
- 2) Ezt el kell mesélnem nektek.
- 3) Ez az enyém, ez a tiéd.
- 4) A lány az ablaknál állt. Pista ott figyelt fel rá először.
- 5) A lány az ablaknál állt. Pista itt figyelt fel rá először.
- 6) Anyuka, elhozta a gyerek oltási könyvét?
- 7) Már megint hisztiztunk egy nagyot.
- 8) Nem tudtuk megmenteni.
- 9) I love you.
- 10) Te quiero.
- 11) Szeretlek.
- 12) Hogy vagyunk ma reggel?
- 13) Haladjunk, kérem!
- 14) Ő velünk jöhet, ő nem.
- 15) Végre feltűnt a kalauz. Őt vártam percek óta.
- 16) Na, beszéltél vele?
- 17) Pista, te hol laksz?
- 18) István, maga hol lakik?
- 19) Besenő úr, Ön hol lakik?
- 20) Főnök úr, hol tetszik lakni?
- 21) Főnök úr, hol tetszel lakni?
- 22) A főnök úr nem tud jelen lenni az értekezleten.
- 23) Pista nem tud jelen lenni az értekezleten.
- 24) A tanárnő már kijavította a dogákat?
- 25) Itt nincs akkora zaj.
- 26) Itt az ideje indulni.
- 27) Itt nem térhetünk ki minden részletre.

- 28) Ide leülhetünk?
- 29) Ez a kötelező olvasmányok listája?
- 30) Ez izgalmasnak ígérkezik.
- 31) Miért nézett úgy?
- 32) És ez így marad?
- 33) Nem ilyennek képzeltem, nem gondoltam, hogy ekkora feje van.
- 34) Hogy lehet valakinek annyi jegyzete?
- 35) Ő tartja az előadást.
- 36) Most hagyjuk abba.
- 37) Ennyi példa elég lesz.
- 38) Kornél szemben lakik.
- 39) Kornél az iskolával szemben lakik.
- 40) Ez a város egy távoli bolygó.
- 41) Tegnapelőtt nagy vihar volt.
- 42) 2011. szeptember 20-án nagy vihar volt.
- 43) Régen a tenger volt ijesztő az ember számára, most a világűr.
- 44) Ilyenkor már nem érdemes hazamenni.
- 45) Alig múlt 18 éves akkor.
- 46) A víziló hatalmas testével remekül mozog a vízben.
- 47) A: Azt hiszem, kirúgták. B: Ez igaz?
- 48) Ez a könyv nem a legszebb magyar versek gyűjteménye.
- 49) Nem tudom, hol olvastam ezt a mondatot.
- 50) És akkor most mi legyen?